

DUTCH GIRLS IN MUSEU

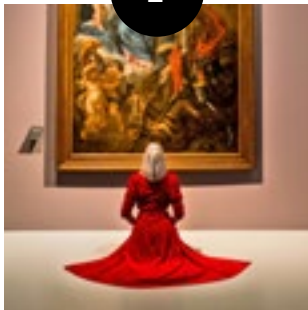
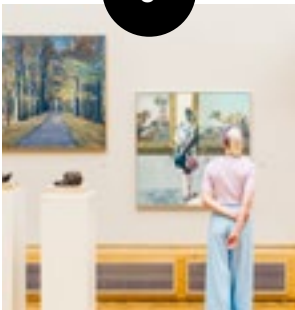
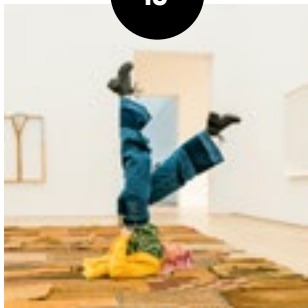
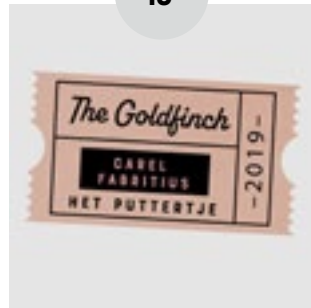
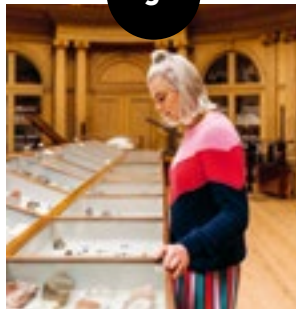
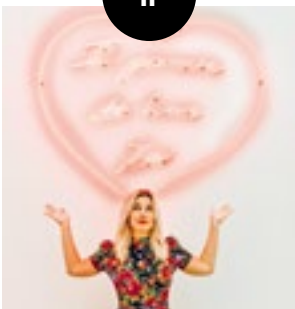
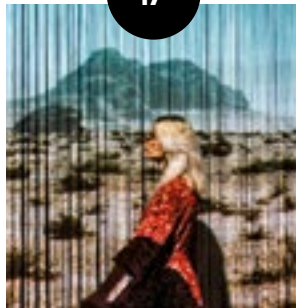
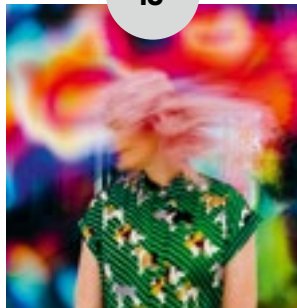
NIEUWE
KIJK OP
KUNST

DANIËLLE LAKEMAN EN IRIS ZAAGMAN

DUTCH GIRLS IN MUSEUMS

NIEUWE KIJK OP KUNST

INHOUD

Het Hoge Noorden 20 1 	Meesterwerken 38 2 	Top 10 museumshops 58 3 	Flora & Fauna 62 4 	Oh Oh Den Haag 84 5 	Top 10 museumtuinen 104 6 										
Top 10 spiegel van de ziel 172 13 	Drieluik In Detail 180 14 	Mode & Textiel 196 15 	Top 10 kunstfilms 208 16 	Hartje HRLM 128 9 	Top 10 museumrestaurants 142 10 	En toen was er licht 148 11 	Spelenderwijs 158 12 								
The Digital Age 210 17 	Top 10 favoriete foto's 224 18 	Nieuwe kijk op kunst 6				Het museum: ode aan kunst 8		How to: naar het museum 10		How to: foto's maken in een museum 14		Index 234		Colofon 240	

NIEUWE KIJK OP KUNST

Misschien ken je het wel. Je hebt afgesproken met een vriend(in) om alle hotspots in jouw woonplaats te laten zien, maar dan komt ineens de regen met bakken uit de hemel vallen. Dwalen door de Haarlemse straatjes was op deze dag geen aangenaam idee. We besloten daarom naar Teylers Museum te gaan, zodat Iris haar nieuwe portretten kon testen. Een paar portretten later is ze verkocht. Foto's maken omringd door kunst is onze droom. Door deze openbaring vertelt Daniëlle over haar idee om een Instagramaccount te beginnen met de focus op musea. Een account waar we onze gezamenlijke passie kunnen delen en onze krachten bundelen om zo de verscheidenheid aan kunst en Nederlandse musea te laten zien. Zo gezegd, zo gedaan.

Dutch Girls In Museums bestaat officieel sinds 2018. Daniëlle Lakeman, online media professional en fashiongoeroe, staat met haar pen en notitieblok in de aanslag en Iris Zaagman fotograaf, onderwijskundige met een achtergrond in kunst, staat het liefst achter de camera.

Het is onze missie om te delen hoe wij een museum bezoeken. Want naar een museum gaan, is niet voor iedereen laagdrempelig. Waarom is kunst zo fascinerend? Waarom bezoeken wij graag tijdelijke tentoonstellingen? En op welke manieren kun je naar kunst kijken?

In dit boek nemen wij je daarom mee in onze kijk op kunst en de wonderre wereld van musea. Niet als een complete museumgids, maar wél als een grote bron van inspiratie vol handige tips, unieke verhalen, grappige anekdotes en talloze foto's. Dankzij het creatieve proces van fotografie kunnen we ons nog beter inleven in de kunstwerken die we zien. Altijd zoekend naar manieren waarop wij zelf onderdeel worden van de kunst.

Ondertussen blijven wij fervent musea bezoeken en jou op @dutchgirlsinemuseums online informeren en inspireren. Wij zijn heel benieuwd hoe de zoektocht naar jouw ideale manier van kunst kijken gaat!

Liefs,
Daniëlle Lakeman
Iris Zaagman

HET MUSEUM

In 2021 telde Nederland volgens het CBS 629 musea. Er bestaan verschillende categorieën, zoals kunst, geschiedenis, natuurhistorie, volkenkunde en bedrijf, wetenschap & techniek (of een combinatie daarvan). Wist jij dat het woord museum via het Latijn afkomstig is van het Griekse woord *mouseion*? De letterlijke vertaling daarvan is dan weer ‘een plaats of tempel gewijd aan de negen Muzen’, de Griekse godinnen van de kunsten en wetenschap. In de renaissance ontstond het museum zoals we het nu kennen: een gebouw met een verzameling kunstvoorwerpen. Wij zien het museumgebouw als een ode aan de kunst met telkens nieuwe presentaties, andere kunstwerken en fantastische verhalen.

Onze museumliefde

Waar begon onze liefde voor kunst eigenlijk? Wellicht is het onze open blik, onze natuurlijke nieuwsgierigheid, onze (culturele) opvoeding, onze creativiteit of een combinatie van al deze factoren. De aantrekkingskracht voor kunst is er altijd al geweest.

Musea zijn voor ons dé plek om te ontspannen, te rusten of te reflecteren. Om te genieten van herkenbare verhalen, emoties of door te verdwijnen in verhalen. We bestuderen de techniek, onderzoeken het maakproces en/of leren van de kunst(enaar).

Museumobjecten vertellen een verhaal. Ze kunnen nieuwe inzichten geven of nieuwsgierig maken. Kunstcollecties geven je een beeld van andere tijden, andere plaatsen of laten je anders denken over bijvoorbeeld de betekenis van een gebeurtenis uit verleden, heden of toekomst.

Wij geloven dat een museumbezoek goed is voor lichaam en geest. Kunst kan gevoel onder woorden brengen. Uit onderzoek van de California Academy of Sciences (2010) blijkt dan ook dat musea herstellen de omgevingen zijn.

Tot slot is ook het sociale aspect voor ons belangrijk. Door de interactie met kunst, met andere bezoekers of samen - met je *museumpartner in crime* - deel je belevenissen en ervaringen. Voor ons genoeg redenen om een museum te bezoeken!

Blik op de wereld

Vaak heeft een museumbezoek ons totaal verrast door de fantastische verhalen, geweldige kunstwerken en interessante thema's in nieuw licht. Neem bijvoorbeeld de ontwikkeling in technieken waardoor de emotie van het doek af spat, een compleet nieuwe wereld die ontstaat wanneer je in een kunstinstallatie stapt en waarop hedendaagse kunstenaars nieuw licht laten schijnen over actuele thema's in de maatschappij.

Want waar wij soms het idee hebben dat wij het desbetreffende onderwerp niet zo interessant vinden, kan het verhaal van de kunstenaar of het achterliggende idee voor het kunstwerk of de tentoonstelling ons volledig doen omslaan. Kunst kan je blik op de wereld veranderen.

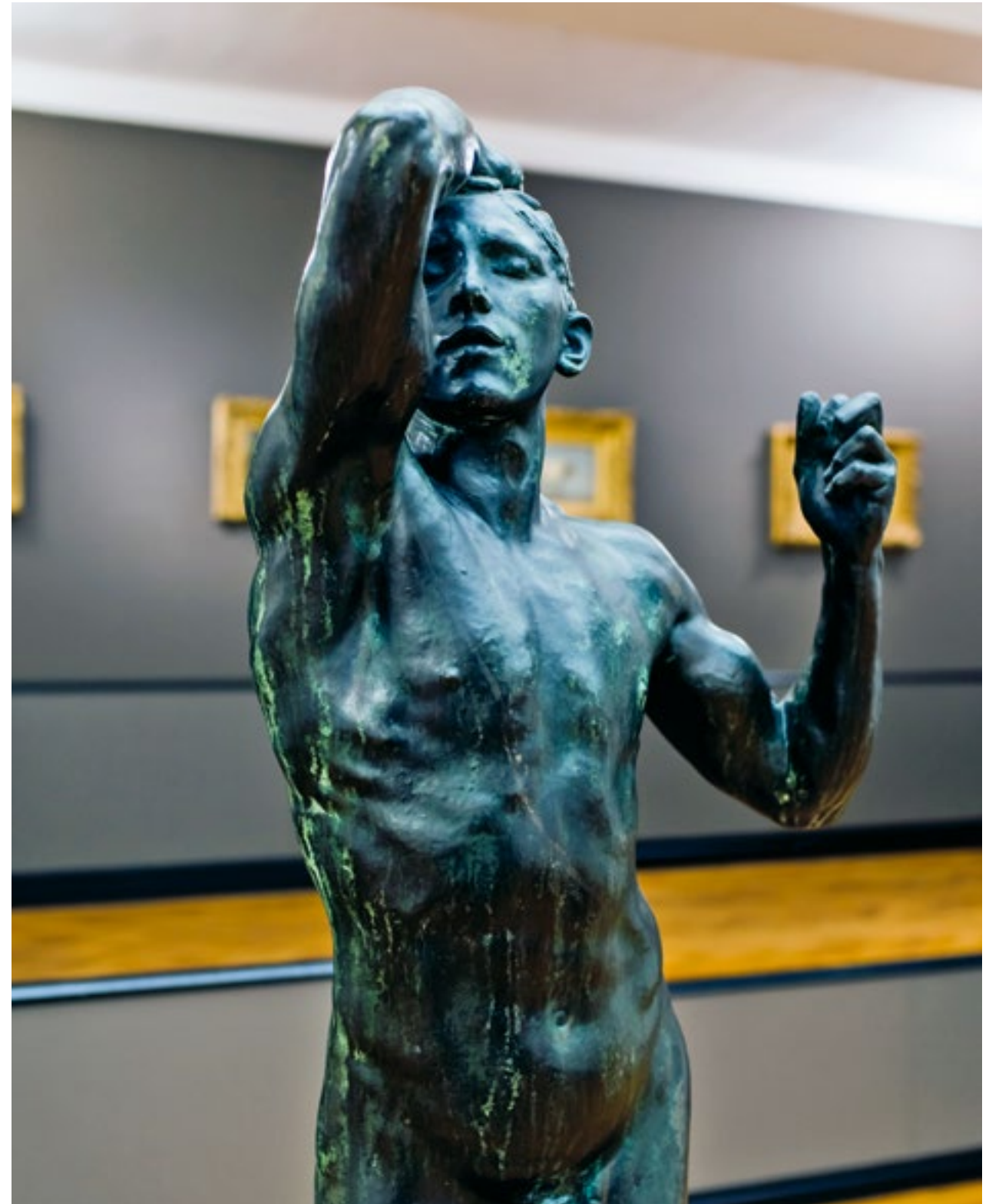
Vinden wij dan alle kunst leuk?

Nee, niet altijd. Iedereen heeft zo zijn eigen voorkeur en dat is heel normaal. Ook wij hebben onze voorkeuren en gaan sneller ‘aan’ op onze favoriete onderwerpen, kunststromingen of kunstenaars. En dat mag!

Kunst geeft een inkijkje in een andere belevingswereld. Je ontdekt ideeën, gedachten en gevoelens en daardoor misschien ook wel die van jezelf. Of je ziet ineens een nieuw prachtig detail en begrijpt daardoor het idee van de kunstenaar beter. Ga op onderzoek uit en zoek de schoonheid in al haar gradaties. Laat je inspireren en verwonderen. Kunst zou je zomaar kunnen verrassen!

Kunstmuseum Den Haag,
The Age of Bronze (1976)
door Auguste Rodin
(1849-1917)

ODE AAN KUNST

HOW TO

Wij lopen zwierend door ieder museum, liggen op de grond om foto's te maken, maar staan ook rustig een half uur samen te filosoferen bij onze favoriete kunstwerken. Toch horen wij regelmatig dat er een drempel kan zijn om naar het museum te gaan. Wees gerust, met onderstaande tips en suggesties zwier jij straks ook zo die drempel over.

Ja, ik wil. Hoe maak ik een keuze?

Musea hebben vaak social media accounts waar ze regelmatig op posten. Op de websites van deze musea zie je de huidige tentoonstellingen. Zo zoek je langzaam uit wat bij jou past. Kunstmagazines als *See All This*, *Museumtijdschrift* en *MUZE* en ook artikelen in de krant, op blogs of lijstjes op websites als *Vogue* en *&C* geven je een overzicht van tentoonstellingen. Door te luisteren naar radio en podcasts of door erover te praten met anderen doe je inspiratie op. En het makkelijkste antwoord op deze vraag is: volg @dutchgirlsinemuseums!

Wat kost een museumbezoek?

De entreprijzen van musea variëren, maar houd rekening met ongeveer €12,50 tot €22,50. Met de *Museumkaart*, *VriendenLoterij VIP-kaart*, *CJP-pas* (voor iedereen tot 30 jaar), als lid van *Vereniging Rembrandt*, als Vriend van het museum of met een stadspas krijg je korting op een enkel bezoek of betaal je een vast bedrag per jaar. Al wanneer je een paar keer per jaar een museum bezoekt, heb je het geld voor jouw lidmaatschap terugverdiend. Deze optie maakt het gemakkelijker even binnen te stappen voor een klein rondje kunst. Er wordt soms een toeslag gevraagd voor bepaalde tentoonstellingen, check dit voorafgaand aan je museumbezoek.

Tip: Soms kun je op speciale dagen gratis naar het museum, bijvoorbeeld tijdens *Open Monumentendag* of omdat een museum zelf op speciale dagen gratis de deuren opent

voor haar bezoekers. Museum de Fundatie in Zwolle is bijvoorbeeld iedere vrijdagavond gratis open voor iedereen. Het LAM in Lisse biedt de mogelijkheid om een 'gesponsord' kaartje aan te schaffen. Iemand anders betaalt het kaartje voor je en jij mag op deze manier kosteloos het museum bezoeken.

Is er een vaste route?

Vaak is een museum opgedeeld in verschillende tentoonstellingen. Bij elke tentoonstelling is er een in- en uitgang. Er wordt mogelijk een suggestie gedaan voor een looproute, maar je mag alsnog heen en weer lopen tussen verschillende zalen. Dit doen wij graag om bijvoorbeeld kunstwerken te vergelijken of omdat we elkaar even loslaten en weer ergens samenkomen. Twijfel je? Vraag het gerust aan de medewerkers.

Mag je praten in een museum?

Absoluut. Sterker nog, het is heerlijk om met anderen naar kunst te kijken en te horen hoe diegene naar kunst kijkt. Houd je daarbij rekening met andere mensen? Natuurlijk. Over het algemeen hoor je ons niet gillend door een museum rennen, maar we houden ons niet te veel in. Gesprekken over kunst zijn heel waardevol en wanneer een kunstwerk een lach of een traan oproept, houd het dan vooral niet tegen.

Hoe dicht mag je bij een kunstwerk staan?

In veel musea staan er lijnen op de grond, zijn er touwtjes gespannen

of zijn er rekjes geplaatst. Het kan zijn dat wanneer je over zo'n lijn stapt, er een klein geluidje als waarschuwing te horen is. Wanneer dit niet zo is, houd dan gepaste afstand. Je kunt best even naar voren buigen om naar een schildertechniek te kijken, maar sta er niet letterlijk met je neus bovenop. In sommige gevallen mag je een kunstwerk aanraken, dit staat dan vaak duidelijk aangegeven. Staat er niets bij? Dan mag het in de regel niet. Wanneer je twijfelt, kun je altijd een suppoost vragen of dit de bedoeling is.

Mag je foto's maken in een museum?

Ja, in de meeste musea wel, in een enkeling niet. Dit staat dan aangegeven. Let wel op, flits en statief mogen vrijwel nooit het museum in. Het risico dat je daardoor de kunst beschadigt, is te groot. Kijk daarnaast uit dat je niet per ongeluk tegen mensen aanstoet of nog erger: tegen de kunstwerken. Meer tips over het fotograferen in musea vind je in het volgende hoofdstuk.

Wat zijn tijdelijke tentoonstellingen?

Wij zijn dol op tijdelijke tentoonstellingen. Dit zijn wisselende tentoonstellingen die vaak naast de vaste collectie te zien zijn. Bij tijdelijke tentoonstellingen wordt één bepaald thema, een kunststroming of kunstenaar uitgelicht.

Bij tijdelijke tentoonstellingen zien de museumruimtes er steeds weer anders uit. Het zorgt voor een extra dimensie én beleving, waardoor een tentoonstelling soms nog tijden in onze hoofden kan blijven rond-

NAAR HET MUSEUM

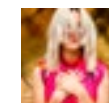
spoken. Een tijdelijke tentoonstelling zorgt voor steeds een nieuwe invalshoek en kan daarmee (nieuw) licht op een onderwerp schijnen. Tijdelijke tentoonstellingen zorgen ervoor dat je nooit uitgekeken raakt. Wij keren regelmatig terug naar hetzelfde museum om steeds een andere tentoonstelling te kunnen zien.

Een tijdelijke tentoonstelling is vaak een *once in a lifetime* moment. Het is een unieke voorstelling in een bepaalde periode. Nooit meer krijg je dezelfde presentatie te zien, nooit meer dezelfde afzender, samenstelling, compositie, insteek, het is een schaars goed en daarom de moeite waard om te gaan, denk bijvoorbeeld aan de Vermeer tentoonstelling in het Rijksmuseum (2023) of de Rolling Stones tentoonstelling in het Groninger Museum (2023).

Door steeds meer vaste collecties en tijdelijke tentoonstellingen te bezoeken, leg je steeds meer verbanden tussen kunstenaars en stromingen en krijg je zelf nieuwe inzichten. Ook kunstenaars zelf werden, en worden, geïnspireerd door elkaars werk. Zo zijn tentoonstellingen niet alleen leerzaam, maar laten wij ons op onze beurt ook weer inspireren.

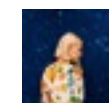
Museum Voorlinden, *Swimming Pool* (2016) door Leandro Erlich (1973)

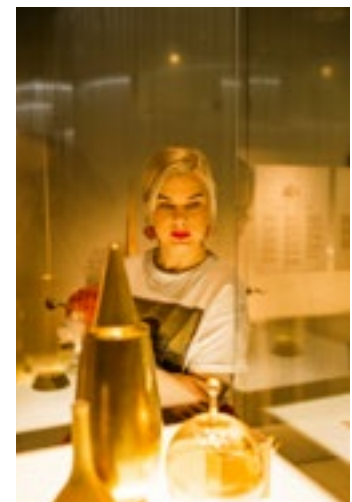
Teylers Museum, *Meetinstrument* in Ovale Zaal (1784)

Groninger Museum, *Starck Paviljoen* (sinds 1994), ontwerp door Philippe Starck (1949)

Stedelijk Museum Schiedam, *A Dime a Dozen* (2019) door Chaim van Luit (1985)

Tijdelijk of tijdloos?

Wij bezoeken graag de nieuwste tentoonstellingen en vaak zijn die wel maar voor een korte periode te bezoeken. Daarom kan het zo zijn dat de tentoonstellingen uit dit boek al niet meer te zien zijn. De kunstwerken zelf blijven gelukkig wél voor altijd bestaan. Musea wisselen ook kunstwerken uit. Wij zien regelmatig kunstwerken opduiken in een andere tentoonstelling. De kunst verliest daardoor niet direct hun relevantie. Wij focussen ons in dit boek – naast de vaste collecties – op kunstwerken uit tijdelijke tentoonstellingen die ons hebben geraakt. Het zijn kunstwerken waar wij graag verhalen over delen en de inspiratie die wij voelen op jou over te brengen. Je kunt eindeloos terugkeren naar je favoriete museum. Dat is juist het allerleukste! Houd dus vooral de museumagenda's in de gaten, wie weet stellen ze jouw favoriete kunstenaar of kunstwerk tentoon.

Manieren van ‘kunst kijken’

Vroeger dacht Iris dat je een minimale tijd voor een kunstwerk moest staan met evenveel interesse voor ieder kunstwerk, anders was je niet geïnteresseerd in kunst. Daniëlle dacht dat je alle bordjes uitvoerig moest lezen. Maar beide uitgangspunten zijn natuurlijk onzin; kunst kun je op allerlei manieren bekijken en musea kun je om allerlei verschillende redenen bezoeken. Er is geen goed of fout! Gaan wij elke keer op dezelfde manier naar een museum? Nee, zeker niet. De verplichtingen die wij vooral onszelf stelden, hebben we laten varen. Inmiddels kijken we op veel meer manieren naar kunst. Wij laten ons graag leiden door wat we zien en waar wij behoefte aan hebben. Zo ging Iris altijd met anderen naar het museum, maar wisselt dit nu graag af door alleen naar het museum te gaan. Het is een plek geworden om te praten over kunst, maar ook om uit te rusten en haar zintuigen te prikkelen. Voor Daniëlle voelt een museumbezoek inmiddels als thuiskomen. Wij hopen dat het voor jou ook een fascinerende, inspirerende plek wordt.

Elk museumbezoek is voor ons anders, van even genieten van de kleuren tot elk bordje aandachtig lezen. Voel je vrij om een museumbezoek zo vorm te geven dat het bij jouw behoefte (van dat moment) past. *You do you!*

Om je op gang te helpen hebben wij een aantal tips voor je:

- Kies slim. Bezoek alleen de vaste of tijdelijke collectie. Zo houdt je het bezoek overzichtelijk. Je kunt altijd terug.
- Kies een bepaalde zaal of een aantal kunstwerken uit. Bekijk deze heel uitgebreid of focus je vluchtig op de highlights.
- Ga bij jezelf na welke gedachten alleen of emoties een kunstwerk of een hele tentoonstelling bij je oproept.
- Ga alleen of samen, eventueel met een meer ervaren kunstkenner of juist samen op ontdekkingsstocht. Word je dan niet raar aangekeken als je alleen gaat? Zeker niet, velen met jou doen dit. Eigenlijk ben je dus helemaal niet alleen.
- Geniet in stilte, of vraag (onbekende) kunstliefhebbers eens wat zij vinden van het kunstwerk.
- Een rondleiding of audiotour of multimediatour is altijd een goed idee. De bijschriften in musea zijn informatief, maar voor extra leuke feitjes of details is het fijn wanneer verdieping in je oor gefluisterd wordt.
- Geef jezelf een opdracht. Ga op zoek naar de kleinste details, schets zelf iets na of kijk eens hoe andere mensen kunst bestuderen.

Hoe vaker je naar een museum gaat, hoe makkelijker het wordt, hoe meer geoefend je raakt in het kijken naar kunst en het bezoeken van een museum. Wij hopen dat bovenstaande tips enige houvast geven. Zien wij jou terug in het museum?

Over het algemeen hoor je ons niet gillend door een museum rennen, maar we houden ons ook niet in. Gesprekken over kunst zijn heel waardevol en wanneer een kunstwerk een lach of een traan oproept, houd het dan vooral niet tegen.

MUSEUMNACHT

Een drempelverlagende manier om kennis te maken met (nieuwe) musea is tijdens Museumnacht, inmiddels in steden door het hele land vertegenwoordigd. Onder meer Amsterdam, Enschede, Delft, Groningen, Maastricht en Leiden organiseren jaarlijks deze nacht. Naast de vaste collecties zijn er deze avonden verrassende muzikale optredens, bijzondere performances, unieke workshops en toegankelijke rondleidingen. Vaak krijg je met je ticket korting op een herhaalbezoek of kun je eenmalig gratis terugkeren naar het museum waar jij niet uitgekeken raakte. Google op museumnacht plus jouw stad voor meer informatie.

→ Teylers Museum, entreehal

→ → Museum Voorlinden, *Through the Wall* (2016) door Song Dong (1966)

→ Kunstmuseum Den Haag

MUSEUM TO GO TIPS:

- Neem een muntje mee om je spullen in een kluisje op te kunnen bergen, want jassen en tassen (groter dan A4) mogen niet mee naar binnen. Ben je een muntje vergeten? Bij de kassa kun je er vaak een lenen.
- Neem een klein (buidel)tasje mee voor in het museum om je kluis sleutel, portemonnee en telefoon handig in op te bergen.
- Reserveer tijdig je museumticket online, om teleurstellingen te voorkomen.
- Wanneer je op een rustiger tijdstip naar het museum wil, bekijk dan online de piekuren van het museum.
- Combineer je museumbezoek met een wandeling, fietstocht of lunch in de buurt. Een museumbezoek kan zo prima een (kort) onderdeel zijn van je dag.

HOW TO

Het is je vast opgevallen dat we graag foto's maken in musea. We krijgen regelmatig de vraag wat ons geheim is. Het helpt dat Iris fotograaf is en Daniëlle niet bang is om een pose aan te nemen. Maar ook jij kunt leren fotograferen in een museum. Je bent hoogstwaarschijnlijk al in het bezit van een smartphone, een professionele camera is niet per se nodig. Dus als je een smartphone of een simpele camera hebt, is het gewoon een kwestie van proberen en doen. Houd voor jezelf de drempel eerst lekker laag. Wanneer je zover bent, kun je onze tips en inzichten toepassen. Veel plezier tijdens deze ontdekkingsstocht!

Experimenteren kun je leren

'Experimenteren kun je leren' is iets wat wij altijd roepen. Het is de allerbeste tip die iemand je ooit kan geven, al zeggen we het zelf. Let wel op dat je in musea geen flits of statief gebruikt. Door het licht van elke flits beschadigen kunstwerken steeds een beetje. Een statief is vaak wat groot en daarmee zou je tegen een werk kunnen stoten. Daarom kun je ook je selfiestick en drone thuislaten. Wanneer je langer kijkt, zie je meer. En wanneer je omhoog kijkt, stuit je soms op een welkome verrassing. Zeker voor de foto's is de architectuur van het gebouw een belangrijk aspect. We zoeken naar het beste licht, interessante hoekjes en kunstige invalshoeken. Vergeet bij jouw museumbezoek dan ook zeker niet om alle details in het gebouw te bewonderen.

Het perfecte plaatje

Onthoud dat zowel de fotograaf als het model een aandeel hebben in het creëren van het perfecte plaatje. Dit kan al in kleine aanpassingen zitten zoals een stap opzij door de fotograaf of het wat optillen van de kin van het model voor het vangen van het licht in de ogen. In sommige gevallen werkt het niet. Laat je dan niet ontmoedigen en ga verder naar de volgende interessante plek. Ook wij passen onze eigen tip toe en experimenteren er op los. Het komt regelmatig voor dat het net niet is wat we helemaal voor ogen hadden. Het is allemaal onderdeel van het proces en dat is helemaal goed. Sterker nog, door het 'mislukken' van de eerste beelden, ontdekken wij vaak

de beste plekjes die wij van tevoren niet eens konden bedenken. Laat dat nou net zijn hoe kunstenaars te werk gaan en zich blijven ontwikkelen.

Schrijven met licht

Het belangrijkste element in de fotografie is 'licht'. Het woord fotografie betekent dan ook letterlijk 'schrijven met licht'. Iris valt regelmatig in katzwijn bij fantastisch licht in een museum en zoekt altijd naar interessante lichtinvallen. Het maakt voor ons dan ook groot verschil of er veel daglicht in een museum door de ramen komt of dat het museum een donkere tentoonstelling heeft opgebouwd met alleen spotjes als lichtbron. Maar ook voor deze 'donkere tentoonstellingen' hebben wij inmiddels onze trucjes.

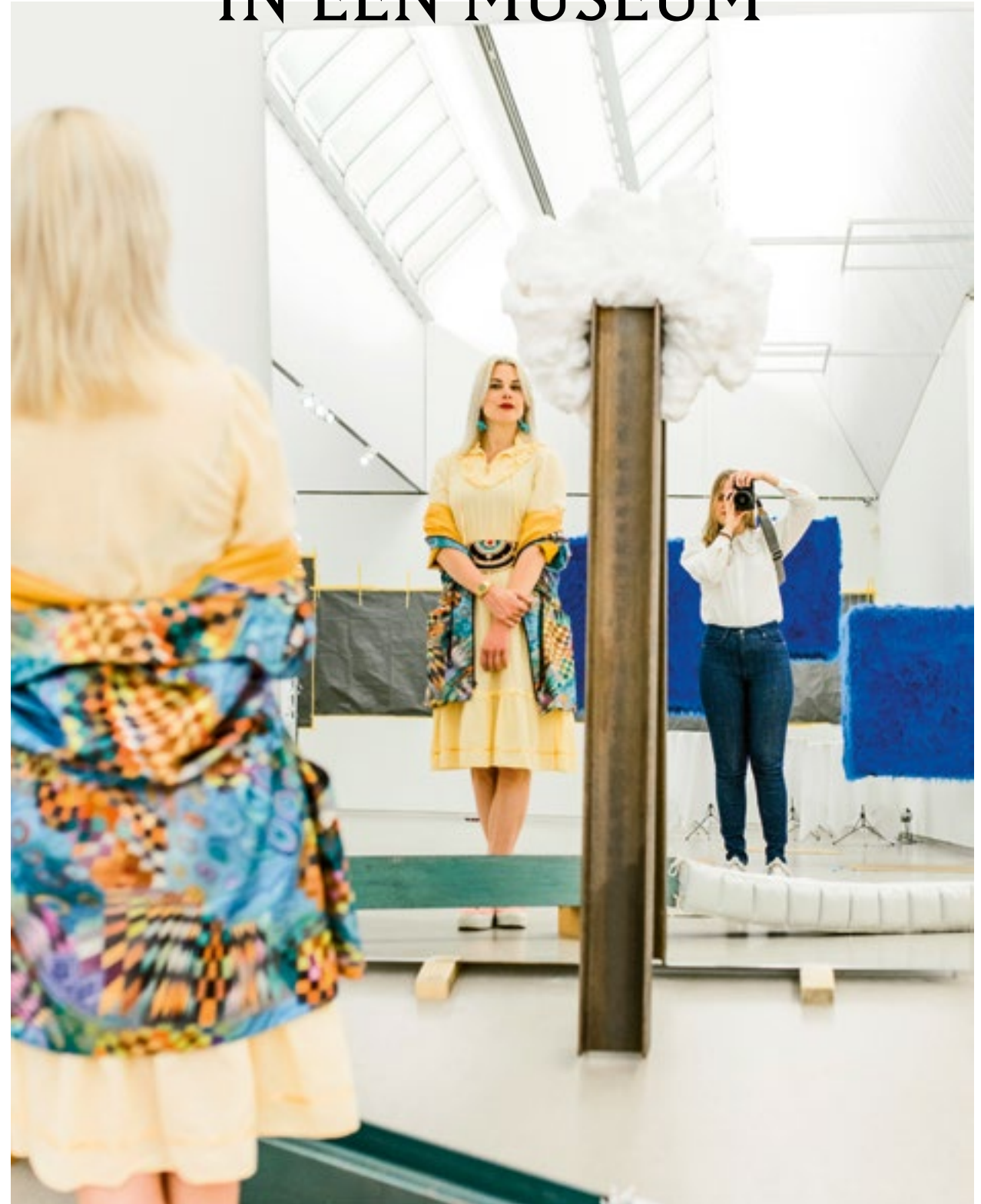
Hoe schrijf je met licht?

- Zoek in de museumruimte naar het beste licht. Dit zie je vaak aan de kunst zelf; waar komen de kleuren nog beter tot hun recht? Een trucje: houd je hand op en draai deze rond op je plek, om te zien wanneer het licht op je hand het mooiste is.
- Maak gebruik van bijzonder licht. Zoals patronen die op muren of vloeren (ver)schijnen. Wij zoeken naar natuurlijk licht dat door de ramen naar binnen schijnt. Of interessante patronen die ontstaan door bijvoorbeeld een lichtprojectie van een kunstwerk.

- Kijk omhoog. Zie je de spotjes die de werken uitlichten? Kijk waar het licht valt en plaats jezelf of je mede museumganger daar. Een stapje naar voren of naar achteren kan al een enorm verschil maken. Probeer het maar eens. Kijk wel uit dat je niet té dicht bij het kunstwerk staat, daar worden de bewakers NIET blij van.
- *Photoshop goes a long way.* Ook Iris heeft hier door de jaren heen veel over geleerd. Hoe licht je een deel van de foto op en hoe kun je de andere wat donkerder maken. Bij foto's met natuurlijk daglicht is de bewerking vaak eerder klaar dan bij foto's in een donkere ruimte. Dat is gewoon meer sleutelen. Een cursus Photoshop is geen overbodige luxe, maar ook op je telefoon kom je een heel eind door de instellingen van de foto te wijzigen. Speel bijvoorbeeld met het naar beneden halen van de schaduwen of pas de gele gloed, ontstaan door het kunstmatige licht, aan door de 'warmte' iets aan te passen.

Kröller-Müller Museum, tentoonstelling: Marinus Boezem. Alle Shows (2021)

FOTO'S MAKEN IN EEN MUSEUM

Expressief in perspectief

Nog een term die je veelvuldig in de fotografie terug hoort komen is ‘perspectief’. Bij perspectief let je vooral op de ruimte om je heen. En wanneer je een model gebruikt, waar je jouw model positioneert. Kunstenaars houden zich graag bezig met het thema perspectief. David Hockney hield zich in zijn schilderijen bijvoorbeeld niet helemaal aan de traditionele lijnen van perspectief. En ook Vincent van Gogh laat de kijker puzzelen met perspectief met zijn schilderij *de slaapkamer*.

Wij willen het voor jou makkelijker maken, daarom een korte uitleg over perspectief en een paar tips zodat je het lijnenspel beter begrijpt. Wellicht komen de volgende termen je bekend voor. Het perspectief *ooghoogte* is wanneer je rechtop staat en naar voren kijkt of fotografeert. Bij *kikkerperspectief* kniel je of lig je in ons geval wleens op de grond. Ten slotte fotografeer je bij *vogelperspectief* vanaf boven, bijvoorbeeld vanaf een trap of gewoon staand en naar beneden gericht wanneer je model op de grond zit.

Nu je meer weet over verschillende perspectieven, een paar tips:

- Zorg dat de horizon recht is voor een rustiger beeld. Wanneer je het lastig vindt om te bepalen wat de horizon is, denk dan aan de lijn waar de zon ten onder gaat.
- Oefen bij een trap, daar zijn de lijnen duidelijker. Ga op verschillende plekken staan, zoals onder- of bovenaan de trap. Wat gebeurt er met de lijnen als je je verplaatst?
- Probeer eens je ogen samen te knijpen en door je wimpers te kijken. Kijk naar de lijnen van bijvoorbeeld een stoel in plaats van het meteen als een object te zien. Deze truc wordt ook gebruikt bij tekenen of schilderen om perspectief te bepalen en te zien waar de lijnen zich daadwerkelijk bevinden.
- Let op dat er niks uit het hoofd van je model 'groeit', zoals palen of andere objecten in een gebouw.

Tijdens het fotograferen kun je spelen met de tips; misschien wil je heel bewust dat de lijnen spanning creëren. Wij kantelen onze gemaakte foto's weleens, of Iris neemt ingewikkelde posities aan. Het is net yoga.

Diepzinnige diepte

Wanneer wij een museumruimte op de foto willen hebben, dan kiezen wij voor het creëren van diepte. Ons doel is veelal om de ruimte zo goed mogelijk op beeld te krijgen. Je kunt hier kiezen om je model in de schijnwerpers te plaatsen, maar je kunt er ook voor kiezen om je model verderop te laten staan, als een figurant van de ruimte en te focussen op een kunstwerk of meerdere kunstwerken tegelijk.

Laat jij je model opgaan in een kunstwerk zelf, kies er dan voor om het model dicht bij het werk te plaatsen. Over het algemeen houdt Iris als vuistregel aan dat je model altijd wat van de muur staat om diepte te creëren. Want wanneer je te dicht tegen een muur staat, kan dit in de foto wat plat ogen.

Kunstige interactie

Natuurlijk is het leuk een esthetische foto te maken, maar ons uitgangspunt is altijd het kunstwerk zelf. Wij zijn altijd op zoek naar de interactie met het werk. Van dit onderdeel geniet Daniëlle het meest. Je kunt hier eindeloos poses variëren. Door de interactie willen wij het kunstwerk op beeld versterken of juist zelf onderdeel van de kunst worden om er vervolgens ons eigen kunstwerk van te maken.

Kijk bijvoorbeeld naar de vormen, kleuren of het onderwerp. Wat zie je? En wat kun je ermee doen? Misschien zijn er wel poses in het kunstwerk die je na kunt doen of waar je juist een eigen reactie of interpretatie op hebt. Speel ermee en ontdek wat het beste werkt voor jouw beeld.

Museum Beelden aan Zee, tentoonstelling: *Jaume Plensa* (2019)

Museum Voorlinden, *Birdman or (The Unexpected Virtue of Ignorance)* (2018) door Lara Favaretto (1973)

Museum van de Geest | Haarlem, tentoonstellingszaal *Wie ben ik?*

Stedelijk Museum Schiedam, *Rainbow Woman* (2020) door Femmy Otten (1981)

We zijn benieuwd naar jouw fotografische kunsten! Plaats je deze op Instagram? Gebruik dan de hashtag *#dutchgirlsinsmuseums* of tag ons via *@dutchgirlsinsmuseums*, zodat wij jouw foto gemakkelijk ontdekken!

HET HOGE NOORDEN

De veelkleurige
kunstkathedraal

Groninger Museum
in Groningen

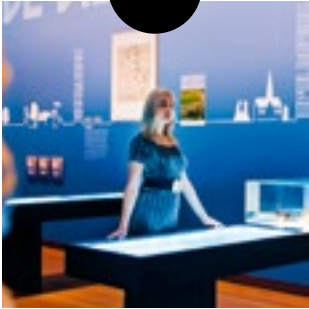
22

Ferhaal fan Fryslân

Fries Museum
in Leeuwarden

24

Uitwaaien aan de
Zuiderzee

Zuiderzeemuseum
in Enkhuizen

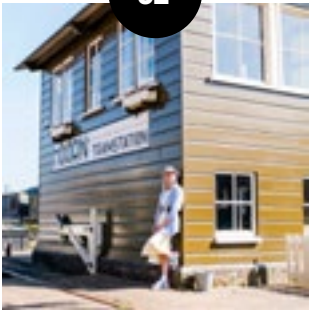
28

Onder de rook van...

Museumstoomtram
Hoorn-Medemblik

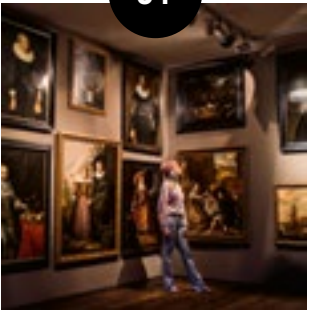
32

Monumentale
wonderkamers

Westfries Museum
in Hoorn

34

Iris is geboren en getogen in het dorpje Tolbert in de provincie Groningen. Daniëlle groeide op in een dorp aan het IJsselmeer in het West-Friese Wervershoof, in de kop van Noord-Holland. We verhuisden na onze studies allebei naar een stad aan de kust. Ondanks dat wij ons prima vermaken in Den Haag en Haarlem, hebben we nog altijd een sterke connectie met het noorden. Het blijft een stukje thuis, waar we graag naar terugkeren. Al is het alleen al voor de prachtige musea die er in Het Hoge Noorden te vinden zijn!

Meer Grunn

23

Meer Fryslân

25

Meer West-Friesland

34

Wat doet kleur met je? En hoe gebruiken we kleur? Kleur is niet alleen voor ons een belangrijk thema, ook in het Groninger Museum staat kleur centraal én krijg je antwoord op deze vragen. Het museum werd al in 1874 opgericht en het huidige postmoderne gebouw werd in 1994 geopend. Het opvallende, schots en scheve gebouw alleen al is een reden om het Groninger Museum te bezoeken. Eenmaal binnen word je getrokken op een veelzijdige verzameling bijzondere schatten van de steentijd tot nu.

De wereld van Mendini

Iris komt al sinds jaar en dag in het Groninger Museum. Haar roots liggen in Groningen en tijdens haar tijd op de kunstacademie liep ze er, dromend over het volgende project, dagelijks voorbij. Wanneer je vanaf het station richting het centrum van Groningen wandelt, loop je langs je de goudkleurige toren met de entree naar het museum en de kenmerkende, veelkleurige wegwijzer. De toren is al van veraf zichtbaar als een moderne kathedraal. Het is een torenhoog gebouw, helemaal gevuld met kunst. De Italiaanse kunstenaar en architect van het museumgebouw Alessandro Mendini (1931-2019) was niet alleen meester in het ontwerpen van grote bouwwerken, maar ook een meester in de kunsten. Een logisch gevolg is dat het Groninger Museum maar liefst 500 werken van Mendini in de museumcollectie heeft.

Kleurexplosie

Het Groninger Museum staat voor kleurexplosies, (onlogische) vormen, bijzondere materialen en een he-le-boel moois. Denk bijvoorbeeld aan postmodernistisch design, hedendaagse kunst, mode en fotografie. Hier kom je allerlei historische objecten tegen die de geschiedenis van de stad en de provincie Groningen vertellen, zoals de schilderijen van de Groninger kunstenaarsvereniging De Ploeg en een grote collectie keramiek en glas uit heden en verleden.

Early adopter

Met eigengereide, spraakmakende, exclusieve tijdelijke tentoonstellingen zet het Groninger Museum zichzelf steeds weer op de kaart. Denk aan grote, internationale namen als Gianni Versace, JR: Chronicles, Song Dong, Daan Roosegaarde, Dale Chihuly, David LaChapelle en Rodin, maar ook David Bowie en The Rolling Stones passeerden de revue. Het Groninger Museum voelt voor

← Groninger Museum, Starck Paviljoen (sinds 1994)

Groninger Museum, tentoonstelling: *Mondo Mendini* (2019-2020), ➤ Per Depero (2010) (links) en *Mania* (2008) (rechts) door Alessandro Mendini (1931-2019)

Groninger Museum, *Grand Stairwell Installation / Persians* (2018) door Dale Chihuly (1941) ➤

ons als *early adopter*. Zo was het museum in de jaren 80 het eerste museum wereldwijd dat graffiti en street art erkende als kunstvormen en dit begon te verzamelen.

Ook fijn: de vele tijdelijke tentoonstellingen gericht op vrouwelijke kunstenaars, zoals de eerste grote overzichtstentoonstelling van modeontwerper Marga Weimans en een overzichtstentoonstelling over 100 jaar vrouwenkiesrecht.

Meer Grunn

In het centrum van Groningen vind je **Universiteitsmuseum Groningen**. Dit museum is gewijd aan wetenschap en natuur. **Storyworld** is hét Nederlandse museum voor strips, animaties en games, gevestigd in het Forum. En *last but not least*: een klim naar de top van de **Martinitoren** en geniet van een panoramisch uitzicht over de stad.

In tekst yn it Frysk skriuwe? Wy fine dat in grutte útdaging om dizze paragraaf oer it Frysk Museum te begjinnen. Mar is it eins lêsber? Wat we dus eigenlijk willen zeggen: ergens tussen onze roots in Groningen en Noord-Holland komen we nu in de tussenliggende provincie Friesland terecht. In provinciehoofdstad Leeuwarden vind je in hartje centrum het Fries Museum.

Elfstedentocht
Het Fries Museum werd al in 1881 opgericht en is sinds 2013 gevestigd in een nieuw gebouw aan het Wilhelminaplein. Je ontdekt hier alles over de elf steden en het platteland, de haat-liefdeverhouding met het water, de zoektocht naar typisch Fries en de plek van Friesland in de wereld. Na meerdere bezoeken aan tentoonstellingen over het Friese landschap, ontdekten wij dat hier eindeloos veel inspirerende verhalen over te vertellen zijn.

Nijsgjirrige objecten
Leer aan de hand van ruim honderd *nijsgjirrige* (interessante) objecten meer over het *Ferhaal fan Fryslân* en ontdek hoe Friesland door mensen is gemaakt, wat Fries is en wat misschien wel helemaal niet. *De Dijk* is onderdeel van deze tentoonstelling en vertelt hoe de inwoners van Friesland al ruim 2000 jaar (over)leven in een delta. Daarvan zijn terpen, dijken en polders de tastbare bewijzen van de strijd tegen het water. Maar Friesland is (net als een groot deel van de rest van ons land) nog steeds niet af. De bodem daalt, de zeespiegel stijgt. Hoe lossen we dat op?

Zo waren wij erg gecharmeerd van het prachtige werk van fotograaf Ellen Kooi in moerasgebied *De Houtwielen* in Noard-Fryslân. Het Friese landschap leent zich dan ook prima voor de dromerige scènes met betoverende kleuren, geënsceeneerd in een natuurlijke omgeving.

Culturele hoofdstad
Friesland ademt cultuur: Leeuwarden was in 2018 niet voor niets de culturele hoofdstad van Europa. En in navolging hiervan bezochten wij vervolgens ook de Friese Triënnale Arcadia in de zomer van 2022. Dit is een 100 dagen durend cultureel evenement met talloze tentoonstellingen, voorstellingen en levende kunst in iedere uithoek en hotspot van de provincie Fryslân. De volgende edities zijn in 2025 en 2028. Wij ontdekten een wandelend bos in stadse straten, drama’s op de Friese kliffen, kunstwerken in het park en dansers in verlaten loodsen. Het kan groots en meeslepend maar ook klein en intiem zijn. De komende jaren zullen er nog meer van dit soort grootscheepse culturele evenementen volgen. Wij houden deze provincie daarom ook zelf nauwlettend in de gaten.

Fries Museum, tentoonstelling:
De Dijk, de strijd tegen het water
(onderdeel van *Ferhaal fan Fryslân*)
(tot 2027)

Meer Fryslân
Op zoek naar meer mooie musea in de provincie Fryslân? Breng eens een bezoek aan **Museum Belvédère**, een museum voor moderne en hedendaagse kunst in Heerenveen. Of bezoek **Keramiekmuseum Prinsessehof** in de historische binnenstad van Leeuwarden. Ga op *OnderWaterSafari* in **Natuurmuseum Fryslân** of laat je verwonderen in een prachtig grachtenhuis in Franeker, waar zich het oudste nog werkende planetarium ter wereld bevindt: het **Koninklijk Eise Eisinga Planetarium**.

← **Fries Museum**, tentoonstelling:
Fertile Grounds: een nieuwe blik op Friese veenweide met Christien Meindertsma (2022-2023)

← ← **Fries Museum**, tentoonstelling:
Ferhaal fan Fryslân (tot 2027)

Een culturele opvoeding? Die heeft Daniëlle zeker genoten. Op haar zolder liggen plakboeken vol, gevuld met culturele avonturen. Om herinneringen op te halen, bladert ze hier nog altijd graag doorheen. Eén levendige herinnering uit zo'n plakboek is een bezoek aan het Zuiderzeemuseum in Enkhuizen, niet ver van haar ouderlijk huis vandaan. Het buitenmuseum voelde gigantisch als klein meisje. Alle zintuigen werden geprikkeld. En de kers op de taart? In klederdracht worden gehesen, om op klompen over de klinkerstraatjes te wandelen.

Wegdromen aan het IJsselmeer

Hoe zou het zijn geweest om hier op de dijk te zitten? Met aan de ene kant een prachtig uitzicht op het IJsselmeer (toen nog Zuiderzee) en aan de andere kant uitkijkend op een dorp uit lang vervlogen tijden. In 1948 werd besloten dat het Zuiderzeemuseum in Enkhuizen zou worden gevestigd met zowel een binnen- als buitenmuseum. Je ontdekt, proeft, ruikt en ervaart hier hoe de mensen vroeger rond de Zuiderzee leefden. De meer dan 140 historische gebouwen in het buitenmuseum en de tijdelijke tentoonstellingen in het binnenmuseum vertellen samen het verhaal van de Zuiderzee.

Zuiderzeemuseum, Vogelhoeksmolen uit Hemelum (bouwjaar: 1855-1873) in het Buitenmuseum (sinds 1984)

Buitenmuseum

Het buitenmuseum is een museumoord waar oude vissersschepen in de haven liggen en tot op de dag van vandaag eeuwenoude ambachten worden beoefend. Zo draait de negentiende-eeuwse molen er bijvoorbeeld vrolijk op los. Deze Vogelhoeksmolen uit het Friese Hemelum werd in 1984 verplaatst naar het Buitenmuseum. Dit gebeurde ook met het Volendamse snoepwinkeltje van Trui Mol. Deze ondernemende vrouw werd opgevolgd door haar dochter en vervolgens door haar kleindochter. Een aantal generaties lang konden kinderen uit de buurt snoepjes kopen, maar tegenwoordig kijk je vanaf het Volendamse huisje over de haven van Enkhuizen. Krijg je trek van alle geuren uit de huisjes, of door de palingrokerij? Pik dan een vers gerookt visje mee of strijk neer bij café Hindelopen voor iets lekkers en geniet van het mooie uitzicht over het IJsselmeer.

Binnenmuseum

Treed binnen in de schatkamer van de Zuiderzee. Bekijk in de Schepenhal de houten schepen die over de voormalige Zuiderzee voeren. Of duik in de verhalen van de bewoners van toen en nu, zoals een interactieve tentoonstelling over het dagelijks leven, tradities en de eeuwige strijd tegen het water. Daarbij zoomt de vaste tentoonstelling in op de aanleg van de dijk die de Zuiderzee veranderde in het IJsselmeer: de Afsluitdijk.

Zuiderzeemuseum, Volendamse snoepwinkel (1887-1975) in het Buitenmuseum

Verhalen van de Zuiderzee

Leuk om te weten: in zowel het binnen- als buitenmuseum zijn er wisselende tentoonstellingen te zien. Zo is er altijd een reden om terug te komen naar dit mooie museum. Let op: het binnenmuseum is het hele jaar door dagelijks geopend, het buitenmuseum is in de wintermaanden gesloten en te bezoeken van april tot en met oktober.

Museum Stoomtram Hoorn-Medemblik, Station Hoorn

Het is een ietwat gekke gewaarwording wanneer je de afslag vanaf de snelweg neemt en al snel moet afremmen voor een rood sein. Dat kan maar één ding betekenen: de stoomtram komt langs. Als passagier van de museumstoomtram maak je een tijdreis van Hoorn naar Medemblik. Het leven is een trein, stap in!

Historisch Stoomtramstation

We maken ons klaar om vanaf het historische station in Hoorn met de stoomtram richting Medemblik af te reizen. De reis begint eigenlijk al wanneer je het historische station binnenstapt en een kaartje koopt bij het houten loket in de centrale hal in Hoorn. Het tramstation is een replicagebouw met alle elementen van een historisch stoomtramstation, inclusief ouderwetse gaslantaarns, emailen reclameborden en in de kleuren zoals vroeger gebruikelijk was rond de stations tussen Hoorn en Medemblik.

Het Seinhuis

Wanneer je onder de houten luifel van het station staat, kijk je uit op het Seinhuis. Dit is hét zenuwcentrum van de stoomtramdienst. Het seinhuis is gebouwd in 1897 en stond vroeger in Kesteren (Gelderland). In 1985 werd het seinhuis weer opgebouwd (en opgeknapt) op de huidige standplaats in Hoorn. Het gebouw komt dus echt uit die tijd. Extra leuk: het Seinhuis heeft nog altijd een werkende functie. De treindienstleider controleert hier de tramdienst en de seinhuishwachter bedient de seinen en wissels. En mocht je denken, daar wil ik die beste wachter eens een handje bij helpen... Dat mag!

Op stoom

Na een bezoek aan het museumterrein en de monumentale werkplaats uit 1929 is het de hoogste tijd om zélf een uniek ritje te maken met één van de historische museumtrams. De stoker gooit de kolen op het vuur en even later tjoek je door het Westfriese landschap. Het is een bijzondere rit, want de spoorlijn uit 1887 tussen Hoorn en Medemblik is nog steeds compleet en veel oude stationsgebouwen en bruggen van vroeger zijn bewaard gebleven. Wij kunnen ons geen betere kennismaking met West-Friesland bedenken.

← Museum Stoomtram Hoorn-Medemblik, het Seinhuis (1897)

Museum Stoomtram Hoorn-Medemblik, Station Hoorn

Westfriese Historische Driehoek

Nadat je de stoomtram van Hoorn naar Medemblik hebt gepakt, kun je vanuit Medemblik een tijdreis maken over het IJsselmeer met museumschip **De Friesland**. Het monumentale schip uit 1956 deed tot het midden van de jaren 80 dienst als veerboot tussen Harlingen en Terschelling. Tegenwoordig brengt het schip je van Medemblik naar Enkhuizen en andersom, waarbij er een tussenstop wordt gemaakt bij het Zuiderzeemuseum (zie pagina 28-29). In de haven van Enkhuizen bevindt het station zich op steenworp afstand en zo kun je weer terug naar Hoorn. Zo maak jij je reis door de Westfriese Historische Driehoek compleet!

Stap door het eeuwenoude, smeedijzeren hek van het voormalige monumentale Statencollege (1632) aan het centrale plein in Hoorn en waan je in de zeventiende eeuw. Dat komt niet alleen door het gebouw, maar ook omdat hier sinds 1881 het Westfries Museum gevestigd is.

Verbinding

Mede door een grootschalige verbouwing van 2023 tot 2025, gaat de invalshoek van het museum op de schop. Het museum noemde zich het 'Museum van de Gouden Eeuw' en dat deed vermoeden dat de zeventiende eeuw alleen over rijkdom, macht en de bloei van wetenschap en kunst ging. Tegelijkertijd was dit een tijd van armoede, oorlog, slavernij en koloniale uitbuiting. Het museum wil dan ook een meerstemmig, inclusief en verbindend verhaal vertellen dat het complete verhaal van de zeventiende eeuw belicht.

Een bezoek aan dit museum geeft je stof tot nadenken door het verleden te spiegelen aan het heden. De historische objecten zijn gecombineerd met hedendaagse kunst. Soms roepen de kunstwerken positieve emoties op, maar het voelt soms ook als schuurpapier vanwege het koloniale verleden.

Wonderkamers

Dwaal door de museumzalen, de 'wonderkamers', met ieder een eigen karakter en onderwerp uit de geschiedenis. Zo was het gebouw tijdens de Franse tijd (1795) een rechtbank. De cellen die in deze tijd zijn gebouwd, bevinden zich nog altijd op de zolder van het museum. En toen het museum in 1953 onder het gebouw vijftiende-eeuwse kelders ontdekte, werden deze na restauratie in gebruik genomen als expositieruimte.

Westfries Museum, VOC-schip in miniatuur →

Statenpoort

In de jaren dat het Westfries Museum aan de Roode Steen gesloten is voor de ingrijpende verbouwing, zijn er online én in de stad verhalen te vinden die de geschiedenis van Hoorn en West-Friesland vertellen. In de tijdelijke museumlocatie Statenpoort aan de Nieuwstraat bezoek je de multimediashow *Ontdek het verhaal van Hoorn*. Dit is een prima startpunt voor je ontdekking van de stad. Er is een podwalk (dit is een door GPS-gestuurde audiotour) of wandelgids en via een blog kun je alle bouwkundige en archeologische vorderingen volgen. Ook worden er rondleidingen op de bouwplaats gegeven.

Kijk op westfriesmuseum.nl voor het vervangende (online) programma tijdens de restauratie van het museum.

Meer West-Friesland

In een nostalgische bui? Bezoek dan het **Museum van de Twintigste Eeuw** in Hoorn. Een feest van herkenning! **Kasteel Radboud** in Medemblik dateert uit 1288 en neemt je mee naar lang vervlogen tijden. Wist jij dat hier ooit tijdelijk *De Nachtwacht* werd opgeslagen tijdens de Tweede Wereldoorlog? Wanneer je toch in Medemblik bent, ga dan ook even langs het altijd verleidelijke **Bakkerijmuseum De Oude Bakkerij**. Tot slot tippen we **Stedelijk Museum Alkmaar**. Dit museum opende in 1875 en is daarmee één van de oudste musea van Nederland.

Westfries Museum, antieken kast in één van de wonderkamers

